

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 7 ΙΟΥΛΙΟΥ 2001
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

**Διδαγμένο κείμενο από το πρωτότυπο
Θουκυδίδου Ἱστοριῶν Β΄ 39**

"Διαφέρομεν δὲ καὶ ταῖς τῶν πολεμικῶν μελέταις τῶν ἐναντίων τοῖσδε. τήν τε γὰρ πόλιν κοινήν παρέχομεν καὶ οὐκ ἔστιν ὅτε ξενηλασίαις ἀπείρομέν τινὰ ἢ μαθήματος ἢ θεάματος, ὃ μὴ κρυφθὲν ἂν τις τῶν πολεμίων ἰδὼν ὠφεληθείη, πιστεύοντες οὐ ταῖς παρασκευαῖς τὸ πλεόν καὶ ἀπάταις ἢ τῷ ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐς τὰ ἔργα εὐψύχῳ· καὶ ἐν ταῖς παιδείαις οἱ μὲν ἐπιπόνῳ ἀσκήσει εὐθύς νέοι ὄντες τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται, ἡμεῖς δὲ ἀνειμένως διαιτώμενοι οὐδὲν ἥσσον ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς κινδύνους χωροῦμεν. τεκμήριον δέ· οὔτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι καθ' ἑαυτούς, μεθ' ἀπάντων δὲ ἐς τὴν γῆν ἡμῶν στρατεύουσι, τήν τε τῶν πέλας αὐτοὶ ἐπελθόντες οὐ χαλεπῶς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ τοὺς περὶ τῶν οἰκείων ἀμυνομένους μαχόμενοι τὰ πλείω κρατοῦμεν. ἄθρόα τε τῇ δυνάμει ἡμῶν οὐδεὶς πω πολέμιος ἐνέτυχε διὰ τὴν τοῦ ναυτικοῦ τε ἅμα ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐν τῇ γῆ ἐπὶ πολλὰ ἡμῶν αὐτῶν ἐπίπεμψιν· ἦν δέ που μορῖω τινὶ προοσμείξωσι, κρατήσαντές τέ τινας ἡμῶν πάντας ἀυχοῦσιν ἀπεῶσθαι καὶ νικηθέντες ὑφ' ἀπάντων ἡσσησθαι. καίτοι εἰ ῥαθυμία μᾶλλον ἢ πόνων μελέτη καὶ μὴ μετὰ νόμων τὸ πλεόν ἢ τρόπων ἀνδρείας ἐθέλομεν κινδυνεύειν, περιγίγνεται ἡμῖν τοῖς τε μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκάμνειν, καὶ ἐς αὐτὰ ἐλθοῦσι μὴ ἀτολμοτέρους τῶν αἰεὶ μοχθούτων φαίνεσθαι...".

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το απόσπασμα: "**καὶ ἐν ταῖς παιδείαις ... ἐπίπεμψιν**".

Μονάδες 10

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

B1. Να αναφέρετε τα επιχειρήματα με τα οποία ο Περικλής αποδεικνύει τη στρατιωτική υπεροχή της Αθήνας απέναντι στη Σπάρτη και να τα αξιολογήσετε.

Μονάδες 10

B2. "**Διαφέρομεν δέ ... κινδύνους χωροῦμεν**": Ποιοι είναι οι τρόποι διαπαιδαγώγησης των νέων στην Αθήνα και πώς αυτοί σχετίζονται με το δημοκρατικό ήθος των Αθηναίων;

Μονάδες 10

B3. **Τὸ πλέον, οὐδὲν ἥσσον, τὰ πλείω, μὴ ἀτολμοτέρους:** Πώς τα στοιχεία αυτά του κειμένου από το πρωτότυπο αποδεικνύουν ότι ο ρήτορας έχει επίγνωση της δυσκολίας να πείσει το ακροατήριό του, όπως υπογραμμίζεται από τον ίδιο στο μεταφρασμένο κείμενο που ακολουθεί;

Θουκυδίδου Ἱστοριῶν Β' 35

"Οι περισσότεροι απ' όσους έχουν μιλήσει ως τώρα απ' αυτό το βήμα επαινούν τον νομοθέτη που συμπλήρωσε τη συνηθισμένη τελετή μ' αυτό τον λόγο, με τη σκέψη ότι είναι ωραίο να εκφωνείται πάνω στον

τάφο των νεκρών του πολέμου. Εγώ όμως θα ήμουν της γνώμης πως είναι αρκετό, για άντρες που αποδείχτηκαν γενναίοι με έργα, με έργα να τους αποδίδονται τιμές, σαν κι αυτές που βλέπετε να συνοδεύουν αυτή την ταφή, κι όχι να κρέμεται η αναγνώριση του ηρωισμού πολλών από έναν άντρα, που ο λόγος του μπορεί να είναι ωραίος, μπορεί και κατώτερος. Γιατί είναι δύσκολο να μιλήσει κανείς μ' επιτυχία, εκεί που με κόπο εξασφαλίζεται η εντύπωση ότι λέει την αλήθεια ...".

Μονάδες 10

B4. Να αναφερθείτε στη ρητορική δεινότητα και τα άλλα ηγετικά προσόντα του Περικλή.

Μονάδες 10

B5. ανειμένως, τεκμήριον, άλλοτρία, νόμων, αλγεινοῖς: Να γράψετε από ένα ρήμα ετυμολογικώς συγγενές με καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Μονάδες 10

**Γ. Αδίδακτο κείμενο
Πλάτωνος Φαίδων, 115 c-d**

"Θάπτωμεν δέ σε τίνα τρόπον;" "ὅπως ἄν", ἔφη, "βούλησθε, ἔάνπερ γε λάβητέ με καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς". γελάσας δὲ ἅμα ἡσυχῇ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀποβλέψας εἶπεν· "οὐ πείθω, ὦ ἄνδρες, Κρίτωνα, ὡς ἐγὼ εἶμι οὗτος Σωκράτης, ὁ νυνὶ διαλεγόμενος καὶ διατάττων ἕκαστον τῶν λεγομένων, ἀλλ' οἴεται με ἐκεῖνον εἶναι, ὃν ὄψεται ὀλίγον ὕστερον νεκρόν, καὶ ἐρωτᾷ δή, πῶς με θάπτῃ. ὅτι δὲ ἐγὼ πάλαι πολὺν λόγον πεποίημαι, ὡς, ἐπειδὴν

πίω τὸ φάρμακον, οὐκέτι ὑμῖν παραμενῶ, ἀλλ' οἰχήσομαι ἀπιῶν εἰς μακάρων δῆ τινας εὐδαιμονίας, ταῦτά μοι δοκῶ αὐτῶ ἄλλως λέγειν, παραμυθούμενος ἅμα μὲν ὑμᾶς, ἅμα δ' ἑμαυτόν".

ἔφη: ως υποκείμενο εννοείται ὁ Σωκράτης

Γ1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το κείμενο
Μονάδες 20

Γ2.α) διατάττων: Να κλίνετε την οριστική του παρακειμένου της μέσης φωνής.
ἀπιῶν: Να γράψετε το δεύτερο και τρίτο πρόσωπο του ενικού και του πληθυντικού αριθμού της υποτακτικής του ενεστώτα.
Μονάδες 5

Γ2.β) Να γράψετε για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις τους τύπους που ζητούνται:
τίνα: το ουδέτερο γένος στην ίδια πτώση και στον ίδιο αριθμό.
ἡμᾶς: το τρίτο πρόσωπο στην ίδια πτώση και στον ίδιο αριθμό.
ὄν: τη δοτική του πληθυντικού στο γένος που βρίσκεται.
τινας: την ονομαστική του ενικού στο ίδιο γένος.
ἑμαυτόν: την ίδια πτώση του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος και πρόσωπο.
Μονάδες 5

Γ3.α) ἀποβλέψας, τῶν λεγομένων: Να αναλύσετε τις μετοχές αυτές του κειμένου στις ισοδύναμες τους δευτερεύουσες προτάσεις.
Μονάδες 4

Γ3.β) Πώς με θάπτη: Να αναγνωρίσετε συντακτικώς την πρόταση αυτή (είδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτικός ρόλος στο συγκεκριμένο κείμενο).

Μονάδες 6

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα να μην τα αντιγράψετε στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης : Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης : Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ